

Новашевська А.О.
здобувачка освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавр
за спеціальністю 281 «Публічне управління та адміністрування»
науковий керівник: Мороз Ю. Ю.
д. економ. наук, проф.
Державний університет «Житомирська політехніка»

ІНСТРУМЕНТИ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ У СФЕРІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ МОЛОДІ

Формування національно-патріотичної свідомості та демократичних цінностей молоді є одним із найважливіших завдань публічного управління в контексті трансформації українського суспільства в умовах євроінтеграції та російсько-української війни. Молодь є соціальною групою, яка в найбільшій мірі впливає на формування майбутнього країни, її глобальної конкурентоспроможності, здатності до розвитку та спроможності протистояти як внутрішнім, так і зовнішнім загрозам. Водночас дана соціальна група потенційно є найбільш вразливою до впливу інформаційних маніпуляцій, деструктивних ідеологій та антидемократичних рухів [5].

Громадянсько-патріотичне виховання - наскрізний виховний процес, спрямований на усвідомлення громадянами України власної відповідальності за розвиток успішної країни та важливості турботи про благо українського народу [2].

Ефективне впровадження державної політики у сфері формування національно-патріотичної свідомості та демократичних цінностей молоді неможливе без чіткої координації діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, установ освіти і культури, інститутів громадянського суспільства та міжнародних партнерів [5].

Питання патріотичного виховання та формування патріотичних цінностей законодавчо висвітлюються у системі нормативних документів, а саме: у постанові Кабінету Міністрів України «Про схвалення Стратегії утвердження української національної та громадянської ідентичності на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2023–2025 роках» №1322 від 15 грудня 202 р. », у якій йдеться про ключові виклики, що впливають на формування національної свідомості та громадянської ідентичності в Україні; Законі України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження

української національної та громадянської ідентичності» №2834-IX від 13.12.2022 р., який визначає мету, завдання, принципи, напрями, особливості формування та реалізації державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності [2]; Концепції Нової української школи та постанові Кабінету Міністрів України «Про затвердження Державного стандарту початкової освіти» №688 від 24 липня 2019 р. передбачають формування в учнів громадянських, патріотичних та соціальних якостей, спрямованих на виховання свідомих, відповідальних і активних громадян України.

Патріотичне виховання орієнтується на формування громадянських компетенцій, поваги до культурної спадщини, національної ідентичності та демократичних цінностей [1, с.6].

Для реалізації Стратегії держава формує спеціалізовані органи та структури (міністерства, агентства, молодіжні центри, підрозділи при органах місцевого самоврядування). Вони відповідають за розробку, фінансування, впровадження та моніторинг програм патріотичного виховання.

Система освіти є одним із найважливіших інструментів патріотичного виховання молоді. Держава в даному контексті забезпечує належний розвиток освіти, зокрема, обов'язково включаючи патріотичне виховання у навчальні програми, підготовку відповідних кадрів, розвиток національної науки та культури.

Для успішного патріотичного виховання молоді держава повинна забезпечувати розвиток молодіжної політики, яка б враховувала особливості та потреби молоді в різних сферах сучасного життя. Держава має підтримувати та сприяти розвитку різноманітних молодіжних ініціатив, спрямованих на підтримку національних інтересів та розвитку України [4, с.7].

Загалом державні інструменти патріотичного виховання розвинені на достатньому рівні, адже охоплюють нормативне регулювання, освітні стандарти та мережу інституцій, що працюють із молоддю, проте їхня реалізація потребує подальшого зміцнення. Патріотичне виховання буде ефективнішим за таких умов: систематичне використання її в практичній діяльності, постійне

вдосконалення форм та методів позаурочної виховної роботи; вплив на почуття, переконання та діяльність вихованців [3].

Список використаних джерел

1. Андреева М.О., Василенко О.М., Волкова. К.С. Патріотичне виховання молоді та формування патріотичних цінностей в закладах освіти сучасної України в умовах розбудови інклюзивного суспільства. Zenodo. URL: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15767311>
2. Закон України «Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності» від 13.12.2022, № 2834-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
3. Микола Трубчанінов. Культура виховання молоді як компонент у структурі національно-патріотичного виховання. DSpace HNPU : Головна. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/17041>
4. Скрипнюк О. В., Жовнірчик Я. Ф. Державна політика України у сфері патріотичного виховання молоді: сучасний стан та перспективи розвитку. Public Administration and Regional Development. 2023. № 19. С. 152–176. URL: <https://doi.org/10.34132/pard2023.19.08>
5. Трещов М. М. Національно-патріотичне виховання молоді як інструмент державного реагування на демократичні трансформації. Проблеми сучасних трансформацій. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2025. № 16. URL: <https://doi.org/10.54929/2786-5746-2025-16-02-14>